

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Manifesta violatio canonum, à Synodo aut à Principe restitui poterat.
Quod ostenditur è Synodo CP. sub Mena, in caussa Anthimi, qui jussu
Theodoræ ex episcopatu Trapezuntio ad ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

trucidando opportunissimam sperarent, teste Procopio: *Perpetuò sine custodibus desiderat, inquietunt, ad multam noctem in muso cum se nioribus quibusque Sacerdotibus attentissimo studiō arcana Christianorum dogmatum investigans.* Eustathius etiam, in vita Eutychij, e nomine maximè hunc Principem commendat, quod posthabitis omnibus aliis curis, illam unam & solam nunquam intermitteret, divina dogmata investigandi, & hereticos confutandi. Quare assentiri non possum Nicolao Alemanno viro eruditissimo: qui perstrictum à Procopio Iustinianum putat, quod ecclesiasticas sanctiones perverteret, eti passim in Novellis ipse se vindicem & custodem canonum appelle. *Quod Alemannus non è Procopio haust, sed è sententia quam auctori illi sua interpretatione affinxit;* ne prætermisso videretur Procopius hanc suggillandi Iustiniani occasionem. Et enim Procopius recitat Faustini cujusdam

*Palaestini scvitiam & impietatem, qui Samarita cùm esset, Christianum nomen simulavit, & Palaestinæ proconsulatum adeptus, Christianos ejus provincie gravissimis injuriis vexavit. Delatus Faustinus, Senatus iudicio, urgente Iustiniano, damnatur in exilium. Sed statim Princeps pecunia corruptus sententiam rescidit, eandem dignitatem Faustino restituit, qui omnia securius quā ante per libidinem gescit. Vnde colligit Procopius Christianorum jura, seu justas eorum rationes, Iustinianum dissimulasse, & insuperhabuisse injurias quæ illis ab acerbo illo & perfido Proconsule inferebantur. Hæc sunt Procopij verba: *παντα καὶ τοῦ Ιουστίνιου πρότοι τὰ χριστιανῶν διορθωτα τελετῆλαντες, καὶ περὶ τὸ πολὺτερον εἰρηνεύοντες, ἀλλ’ εἰ τοῖς ἡ Βαζαρίοντος, τεκμηρίσθησαν.* Quæ sic vir eruditus interpretatur: *Panca quidem hec; ex quibus intelligere tamen licet, ut Iustiniano libuit Christianorum sanctiones pervertere. hæc que ad Novellarum editionem transfert. Quorum verborum tamen hæc est significatio: Quomodo Iustinianus Christianorum jura dissimulaverit, ex his quæ breviter diximus, intelligere licet. Quæ de rebus à Faustino per summam injuriam ablatis intelligenda sunt. οὐτέλλεσον enim hīc dissimulare verti debuit, quemadmodum idem Alemannus reddit in duobus Procopij locis ad marginem representatis, & διορθωτα jura, vel justas rationes, non autem sanctiones. In eandem quoque sententiam Procopius superioribus verbis recitaverat Arsenij cujusdam Palaestini flagitia: qui ersi cum Samaritis sentiret, Christianam fidem profitebatur; cùmque in aula summa ejus esset gratia, per parentem fratrempque suum, qui patriam se etiam dissimulabat, Christians contumeliosissimè vexavit. Illi quidem à civibus suis trucidati sunt: sed Arsenium turbarum auctorem nullo affectit incommode Iustinianus, nisi quod regi prohibuit, ne diutius ea super re Christianorum votis fatigareretur. Inde Procopius Pauli Alexandrini depositionem narrat, & Faustini deprædationes, de quibus jam dictum. Vnde patet quantopere aliena sit à mente Procopij sententia quæ illi ab Alemanno de industria tribuitur, ut inde occasionem sumat carpenda immoderata Iustiniani licentia in condendis ecclesiasticis constitutionibus: quas ut ab Episcopis in Oriente suscepas non negat, Patriarcharum vel oscitantia vel adulatio, utile putat, ita in Occidentis Ecclesiis minimè pervasisse afferit. Sed superiore libro ostendimus has Iustiniani Novellas ecclesiasticas à Romanis Pontificibus laudatas & approbatas fuisse.**

V. I. Quod ad quæstionem præsentem pertinet, ex Actis Synodi Constantinopolitana sub Mena constat manifestam canonicum violationem aut à Principe aut à Synodo castigari posse. Theodora Augusta Anthimum Ecclesiæ Trapezuntinæ in Diœcesi Pontica Episcopum ad sedem Constantinopolitanam absque synodi judicio transtulerat; repugnantibus licet canonibus, qui migrationem istam vetant, & præcipue cùm à minori sede ad majorem profiliuntur. Agapetus Papa post adventum suum in regiam urbem, rogante Iustiniano, Anthimum à sede Constantinopolitana removit: quem deinde Synodus habita à Mena Patriarcha Constantinopolitano, heref eos convictum, epilcopali dignitate dejecit. Hujus Synodi actis infertus est & ab omnibus probatus libellus quem Marianus à se & ab omnibus provinciæ Hierosolymitanæ & secundæ Syriæ Abbatibus subscriptum Iustiniano adversus Anthimum obtulit; quo docet liberum Principi fuisse hunc Anthimum, quod adversus canones Ecclesiam Constantinopolitana invallisset, ab ea sede detrudere; sed recte maluisse hac de re ab Archiepiscopo veteris Romæ judicium canonicum ferri. Vnde constat graviter errare Balsamone in commentario canonis Africani, quo Episcopus ab una Ecclesia in alteram migrans, judicaria potestate excludi potest, si Episcoporum monitis obtemperare nolit. Etenim Balsamo existimat auctoritatem publicam adhibendam, postquam judicio synodi ob illam translationem damnatus fuerit, quod alienum esse ab usu horum temporum discimus è verbis Mariani. Quæ quidem non incogitanti excederunt, cùm ex Theodosij

lege anno C D X L I X , lata constet Irenaeum post binas nuptias , contra canones apostolicos , Tyriorum Episcopum factum , ab Ecclesia illa , nulla prævia damnatione canonica , solo Principis imperio canones infractos ulciscente dejectum , mandata Hormisdæ Praefecto prætorio rei judicata executione . Refert etiam Liberatus non dissimile Zenonis decretum ; qui Petrum Mognum à sectatoribus suis Patriarcham Alexandriae creatum nondum fatis functo Timotheo , quem Basiliscus tyrannus sede sua depulerat , missus ad Anthemium Ægypti praefectum rescripto amovit . Id singulare in Moggo reperio , quod hæresim Eutychianam palam profiteatur . Ceterum Liberatus alienæ sedis invasionem , seu mavis adulterium contra canones patratum , à Zenone coercitum docet , his verbis : *Anthemius accepta imperiali jussione , expulit sacerdotio Petrum tanquam adulterum , & contra leges Ecclesiæ factum , & in episcopalem sedem Timotheum Salophacolum revocavit.* Que omnia à Principibus acta sunt jure quodam extraordinario , idque in apertissima canonum violatione : quæ nulla causâ cognitione nec judiciorum solennibus indigebat , sed in mera facti executione versabatur . Etenim si occulto & ambiguo crimen pulsati fuissent Episcopi , cognitio canonica synodus solam respexisset . Sed in manifestissima violatione , canonibus factam injuriam iis pœnis Principes ulciscabantur quæ legibus irrogatae erant , nempe expulsione à sede . Deturbationem enim illam , quæ vacantem Ecclesiam redderet , sibi arbitrii esse putabant ; non autem regradationem , vel dejectionem ab episcopali dignitate , quæ pœna erat merè ecclesiastica . Pœnam autem illam expulsionis cum vacatione episcopatus hodie irrogare non possunt Principes , ob eas causas quas tomo secundo exponam .

C A P V T I I .

Synopsis.

I. Violatis canonibus , dupliciter prospicitur discipline ; vel lata lege , vel specialiter emendato quod perperam gestum est . Late legis exemplum è Codice Theodosii & Iustiniani . Explicatur lex Omni innovatione . C. de sacro . Ecclesiæ . Theodosius relationes synodicas Illyrici in rebus dubiis tribuit Episcopo C.P. Quod caruit effectu .

II. Photij exposicio refutatur , que omnes questiones canonicas tribui putat Episcopo C.P. non autem solam relationem rerum dubiarum . Opinio viri eruditissimi , qui censet innovationem à lege damnatam versari in eo quod Illyriciani recessissent à sede C.P.

III. Principes specialiter quoque querelis adversus canonica judicia delatis prospiciebant ; quia patro-

cinium debebant non solum canonibus , sed etiam Clericis ; ut probatur à Concilio Chalcedonensi .

IV. Querela ad eos contrajudicia ecclesiastica delata , varie se gerebant . Aliquando ipsi cognitionem ad se transferebant . Id ostenditur exemplo Athanasij Alexandrini . Ejus appellatio à Concilio Tyrio ad Constantinum respondet appellationibus ab absu : & differi ab appellatione Donatistarum .

V. Quatuor virtus seu nullitates Synodi Tyria . Hostes Athanasij à judicio non rejelli . Delegati in Marentidem ad testimonia recipienda , qui è cati illo erant suspectissimi . Delegatio decreta à parte tamum Concilij . Testimonia recepta in quoque . Dolus & infidus judicium .

VI. Ob ea vitia Athanasius libello postulat à Dionysio Imperatoris legato , ut negotium integrum ejus cognitioni reservet .

VII. Damnatur Athanasius . Appellat Constantinum , ob dolos , infidus . & vim hostium possitus quam judicium . Constantinus cognitionem suscipit , ut cognoscat de perverso illo judicij ordine . Ea cognitio eluditur , nova accusatione majestatis læsa delata . Ea de causa Athanasius in Gallias relegatur à Principer . In angustiis licere putavit Athanasius auxilia Principum implorare aduersus infesta judicia ecclesiastica .

I. P R I N C I P U M auctoritate restituen-
dos esse violatos canones , & male
gestarum rerum correctionem ex ea peten-
dam , docuit Iustinianus . Quod duplice mo-
do fiebat , vel latis legibus , quæ innovatio-
nes tentatas ab Episcopis ultra progredi ve-
tarent , & canonum executionem in futu-
rum decernerent ; vel etiam amota speciali-
ter canonis aliquicujus violatione . De primo
genere extat in Codice elegans Theodosij Iunioris constitutio , cuius hæc sunt verba :
*Omni innovatione cessante , vetustatem & canones
pristinos ecclesiasticos , qui usque nunc tenuerunt ,
etiam per omnes Illyrici provincias servari preci-
pimus . Tum si quid dubietatis emergerit , id oporteat ,
non absque scientia viri reverendissimi sa-
crofæte legis antiftis urbis Constantinopolita-
ne , que Roma veteris prerogativâ latatur , con-
ventui sacerdotali sanctoque judicio reservari .*
Quis mihi videatur genuinus hujus legis sensus , aperiam ; præcipue cùm à Photio in
alienam à vero sententiam detorta fuerit , &
in ejus enarratione quoque vir eruditissimus
peccat . Duo sunt legis membra . Primo ca-
vetur , ut antiqui mores & canones ecclesiastici vim suam obtineant , etiam in provinciis
Illyrici ut in ceteris reliquarum Diceceion
provinciis ; ita ut si quid innovatum fuerit
contra canones , Episcoporum incuria vel
ambitu , omni effectu careat . Hic ergo
Theodosius moribus antiquis & canonibus
integrali auctoritatem restituit , & innova-
tiones amolitur . Pars autem ista commate
distingueda est à verbis sequentibus legis ,
juxta lectionem Codicis Theodosiani quam
proposui . Secunda vero pars incipit ab hac

L. Omni. 45. C.
Th. de Epic. & I.
e. de facrof. & cel.